

Monika Roberta Korczyńska, Justyna Rogalska

OSPA WIETRZNA W POLSCE W 2013 ROKU*

Zakład Epidemiologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego
- Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie

STRESZCZENIE

WSTĘP. Duża liczba zachorowań na ospę wietrzną, najczęściej występująca u dzieci, potwierdza zasadność stosowania szczepień ochronnych. W Polsce od 2002 r. szczepienia przeciw ospie wietrznej są zalecane.

CEL PRACY. Celem pracy była ocena epidemiologicznej sytuacji ospy wietrznej w Polsce w 2013 r. w porównaniu do sytuacji w ubiegłych latach.

MATERIAŁ I METODY. Ocena sytuacji epidemiologicznej ospy wietrznej w Polsce w roku 2013 przeprowadzono na podstawie wyników analizy danych z biuletynu „Choroby zakaźne i zatrucia w Polsce w 2013 roku”, natomiast ocenę stanu uodpornienia populacji przeprowadzono na bazie danych z biuletynu „Szczepienia ochronne w Polsce w 2013 roku” (Czarkowski MP i in., Warszawa 2014, NIZP-PZH i GIS). Ponadto wykorzystano zalecenia z Programu Szczepień Ochronnych na rok 2013.

WYNIKI. W 2013 r. zarejestrowano 178 501 zachorowań na ospę wietrzną, zapadalność wynosiła 463,6 i była niższa niż w 2012 roku (540,5). Najwięcej zachorowań wystąpiło w województwie mazowieckim, najmniej zaś w województwie podlaskim. Najwięcej przypadków ospy wietrznej zarejestrowano u dzieci do 4-tego roku życia, natomiast zapadalność odnotowano u dzieci w wieku 4 lata (6 545,1 na 100 tys.). Częściej chorowali mężczyźni. Zapadalność na ospę wietrzną mężczyzn (491,7) była wyższa o 12,4 % niż kobiet (437,3). Zapadalność wśród mieszkańców wsi (497,2) była wyższa o 12,6 % od mieszkańców miast (441,7). Z powodu ospy wietrznej hospitalizowano 1 184 osób. Zaszczepiono przeciw ospie wietrznej 57 168 osób.

PODSUMOWANIE. W 2013 r. uległa zahamowaniu tendencja wzrostu zapadalności na ospę wietrzną obserwowana z małymi wahaniami. Również od 2002 roku wzrasta liczba osób szczepionych przeciw ospie wietrznej. Wzrost liczby zaszczepionych osób przeciw ospie wietrznej pomógłby utrzymać trend spadkowy w następnych latach.

Słowa kluczowe: *ospa wietrzna, epidemiologia, Polska, 2013 rok*

WSTĘP

Za potrzebą stosowania szczepień ochronnych przeciw ospie wietrznej przemawia znaczna liczba zachorowań, zwłaszcza wśród dzieci w wieku 0-4 lat. W Polsce od 2002 r. szczepienia przeciw ospie wietrznej są zalecane. Zgodnie z aktualnym Programem Szczepień Ochronnych należy podać dwie dawki szczepionki przeciw ospie wietrznej.

w biuletynie „Choroby zakaźne i zatrucia w Polsce w 2013 roku” (Czarkowski MP i in., Warszawa 2014, NIZP - PZH i GIS), natomiast ocenę stanu uodpornienia populacji przeprowadzono wykorzystując dane z biuletynu „Szczepienia ochronne w Polsce w 2013 roku” (Czarkowski MP i in., Warszawa 2013, NIZP - PZH i GIS). Szczegółowe wskazania do szczepień przeciw ospie wietrznej pochodzą z „Programu Szczepień Ochronnych na 2013 r.” (Załącznik do komunikatu Głównego Inspektora Sanitarnego z dn. 29 października 2012 r.).

MATERIAŁ I METODY

Ocenę sytuacji epidemiologicznej ospy wietrznej w Polsce w roku 2013 przeprowadzono w oparciu o wyniki analizy danych zbiorczych opublikowanych

WYNIKI

Sytuacja epidemiologiczna ospy wietrznej w Polsce w 2013 r. Poczynając od 2002 roku w Polsce

*Praca została wykonana w ramach zadania nr 10/EM/2014 r.

utrzymywała się – z małymi wahaniami - tendencja do wzrostu zapadalności na ospę wietrzną (Ryc. 1).

W 2013 r. zarejestrowano w Polsce 178 500 zachorowań na ospę wietrzną tj. o 16,7 % mniej niż w roku poprzednim. Jednak w dwóch województwach: małopolskim i mazowieckim liczba zachorowań wzrosła do poziomu odpowiednio 18 445 i 27 421 przypadków - (w 2012r.- 15 848 i 25 308). W pozostałych województwach był spadek zachorowań, do najniższego poziomu w województwie podlaskim 3 686 przypadków (Tab. I).

Najwięcej zachorowań wystąpiło w grudniu – 23 658, a najmniej we wrześniu 2 678 przypadków (Fig. 2).

Zapadalność na ospę wietrzną w 2013 r. uległa zmniejszeniu do poziomu 463,6 na 100 tys. i była niższa niż w 2012 r. o 16,5 %. Najniższą zapadalność zarejestrowano w województwie dolnośląskim 291,6, najwyższą, ale niższą niż 2012 r.- w woj. kujawsko-pomorskim 604,0. Zapadalność nie uległa obniżeniu tylko w dwóch województwach – małopolskim i mazowieckim – wynosiła 549,5 i 516,7 (w 2012 r.- 473,0 i 478,1) (Tab. I).

Zapadalność na ospę wietrzną w roku 2013 najwięcej zachorowań na ospę wietrzną zarejestrowano u dzieci i młodzieży do 14 r. ż. – 162 845 przypadków, co stanowiło 90,7 % ogólnej liczby zarejestrowanych zachorowań. Najwięcej zachorowało dzieci w wieku 0-4 lata (79 846) i 5-9 lat (68 635). Było to odpowiednio 44,5 % i 38,2 % ogółu zarejestrowanych przypadków. Najczęściej chorowały dzieci w wieku 4 lat - 28 341. U osób powyżej 20 roku życia zachorowania na ospę wietrzną stanowiły już tylko 6,2% ogólnej liczby przypadków (Tab. II).

W 2013 roku zapadalność na ospę wietrzną mężczyzn wynosiła 491,7 na 100 tys. i była o 12,4 % wyższa w porównaniu z zapadalnością kobiet (437,3). Nie odnotowano znacznych różnic w zapadalności kobiet i mężczyzn w grupach wieku, z wyjątkiem nieznacznie wyższą zapadalność kobiet w grupie wieku 20-34 lat.

W 2013 roku zapadalność mieszkańców wsi wynosiła 497,2 na 100 tys. i była o 12,6% wyższa w porównaniu z zapadalnością mieszkańców miast (441,7). Najwyższą zapadalność odnotowano w miastach liczących 20 – 49 tys. mieszkańców (512,9 na 100 tys.), najniższą zaś w miastach ≥ 100 tys. (398,4). W miastach, wyższa zapadalność była wśród najmłodszych dzieci w wieku 0-4 lat i wynosiła 4 344,8, natomiast na wsi wynosiła 3 398,5. Wśród dzieci w wieku 5-9 lat, zapadalność była wyższa na wsi (3 472,3 na 100 tys.) niż w mieście (3 761,6).

W 2013 r. z powodu ospy wietrznej hospitalizowanych było 1 184 osób, co stanowiło 0,7% ogólnej liczby wszystkich zarejestrowanych zachorowań. Najwięcej osób hospitalizowano w województwie mazowieckim (270) i łódzkim (121), najmniej w województwach lu-

buskim i zachodniopomorskim – po 17 osób w każdym z nich (Tab. I).

Szczepienia przeciw ospie wietrznej w 2013 r.
W Polsce dostępne są dwa rodzaje szczepionki przeciw ospie wietrznej. Szczepionka monowalentna zawiera atenuowany żywy szczep wirusa ospy wietrznej, stosowanie jej zaleca się od 9 miesiąca życia oraz w ramach profilaktyki poekspozycyjnej. Drugi rodzaj – szczepionka poliwalentna, również żywa, skojarzona z odrą, świnką oraz różyczką. Szczepionkę poliwalentną zaleca się dzieciom od 11 miesiąca życia do 12 r.ż. Od 2010 roku w Polsce zalecany jest dwudawkowy schemat szczepień przeciw ospie wietrznej, co ma na celu zapewnienie wyższej skuteczności. Odstęp między dwoma dawkami powinien wynosić co najmniej 6 tygodni.

Od 2002 roku szczepienie przeciw ospie wietrznej należy do grupy szczepień zalecanych. Zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych na rok 2013, szczepienie przeciw ospie wietrznej jest obowiązkowe wyłącznie dla osób, które w sposób szczególny są narażone na zakażenie. Do tej grupy zalicza się dzieci przed ukończeniem 12 roku życia, których odporność jest upośledzona i w efekcie może występować wysokie ryzyko ciężkiego przebiegu choroby, np.: zakażonych HIV, z ostrą białaczką limfoblastyczną w okresie remisji oraz przed leczeniem immunosupresyjnym lub chemioterapią. Szczepienia przeciw ospie wietrznej są również obowiązkowe dla dzieci przed ukończeniem 12 roku życia, które nie chorowały na ospę wietrzną, a są z otoczenia wspomnianych powyżej osób. Zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych na rok 2013 szczepienie przeciw ospie wietrznej zaleca się osobom, które nie chorowały na ospę wietrzną i nie zostały wcześniej zaszczepione w ramach szczepień obowiązkowych czy zalecanych, oraz kobietom, które wcześniej nie chorowały na ospę wietrzną, a planują zajście w ciążę.

W 2013 roku w Polsce zaszczepiono 57 168 osób przeciw ospie wietrznej tj. o około 1% więcej w porównaniu z rokiem 2012 (56 213). Zaszczepiono 55 284 osób w wieku 0-19 lat, co stanowi 96,7% ogółu zaszczepionych osób. Najwięcej osób zaszczepiono w województwie mazowieckim – 13 353, najmniej zaś w województwie świętokrzyskim - 697.

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Od 2003 roku utrzymywała się w Polsce tendencja wzrostowa zapadalności na ospę wietrzną, która uległa zahamowaniu, kiedy w 2013 r. wystąpił spadek liczby zachorowań. Zwiększa się liczba zaszczepionych przeciw ospie wietrznej, jednak w 2013 r. było to o 1 % więcej niż w roku 2012, dlatego nadal ważne jest edukowanie społeczeństwa dotyczące zapobiegania zachorowaniom przez szczepienie.

Otrzymano: 22.04.2015 r.

Zaakceptowano do publikacji: 25.05.2015 r.

Adres do korespondencji:

mgr Monika Roberta Korczyńska

Zakład Epidemiologii

Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego-Państwowy

Zakład Higieny

ul. Chocimska 24, 00-791 Warszawa

e-mail: mkorczynska@pzh.gov.pl

